

Kedves Testvéreim!

Újra együtt lehetünk fizikailag is a gyülekezeti közösségben, közben még korántsem lélegezhetünk fel. Elhúzódó időszak ez, hosszú a tél. Sokan még otthonaikból kapcsolódnak továbbra is az istentiszteleteinkhez. Nehezen élnek meg sokan, s közben nehéz ebből kilépni, kívülről látni, mennyire jó helyzetünk van mindeközben. A mi nemzedékünk Magyarországon nem élt át feltehetően tartós éhezést, üldözést, háborús helyzeteket. Minden esetre tanulunk túrni, alkalmazkodni, változnunk kell, elengedni, megragadni azt, ami fontos. Adakozás vasárnapja az éves ritmusunkban. Minden évben január utolsó vasárnapján számolunk be az előző évi gazdálkodásunk adatairól. Az előző évi ilyen alkalom már nagyon távolinak tűnhet, mennyi minden is történt azóta. Előttünk egy történet, ami feltehetően közismert. Kicsit népmesei: a szegény özvegy... aki még önfeláldozó is... A gonosz gazdagok, akiknek a szíve kemény... és közben az ott maradó szorongó tanítványok némi szégyenérzettel. Ne ragadjunk le ezeknél a képeknél, próbáljuk ne betenni őket egy jól ismert sémába. A látszat és valóság feszültsége van itt előttünk, ami jóval többről szól, mint az adakozás. Mondhatnám azt is, hogy az adakozás csupán egy tünet és a mi szerető mennyei Atyánk ma is, a mi érdekünkben nem a tüneti kezelést kínálja nekünk, hanem valódi megoldást, mély átformálódást, igazi gyógyulást.

1. LÁTSZAT VS. VALÓDI ODASZÁNÁS

1.1. FÓKUSZ

Látszat és valóság. Hogyan is lehetne megkülönböztetni egymástól a kettőt? Igazán sok és érdekes kérdést vet föl filozófiai, ismeretelméleti szempontból is, hogy mik az emberi megismerés lehetőségei, csapdái, távlatai. De maradjunk most annyiban, hogy mindannyiunknak lehet tapasztalata arról, hogy az ember a megtévesztés nagy mestere. Kiskorunktól tanuljuk a praktikákat, mondatokat, arckifejezéseket, magyarázatokat, akár egész nagy, kiterjedt stratégiákat, hogy meggyőzzünk másokat dolgokról, elérjünk dolgokat. Hogy meggyőzzük magunkat is a látszatról. Mert nincs fájdalmasabb dolog a valóságnál, mármint a valóság fájdalmas, negatív, sötét oldalával. Ne gondoljuk, hogy a hitünket, az istenkapcsolatunkat nem veszélyezteti ez. Látszatos fenntartani magunk, mások és akár a Jóisten felé is. Tetteket, szavakat, akár egész életstílust. Lehetőleg a legkisebb energiabefektetéssel. Kicsit leegyszerűsítve: erről szól ez a példatörténet: a szembeállított két viselkedés: a feleslegükből sokat adakozó gazdagok és a mindenét odaadó özvegyasszony. Nézzük, hogyan is szerepel az evangélium szerkesztésében ez a történet!

1.2. SZERKESZTÉS

A fejezet előző szakaszaiban arról olvastunk, hogy a farizeusok és az írástudók hogyan kísértik Jézust, s hogyan próbálják Őt lejáratni, szolgálatát lehetetlenné tenni. Jézus ellenfeleinek minden kérdésére úgy válaszol, hogy ellenfelei megszegyenülve távoznak el. Megmutatkozik válaszaiban az, hogy Ő Isten Fia, aki a hozzá intézett kérdésekre jól válaszol minden esetben. A gonosz szőlőmunkások története leleplezi Jézus generációjának szívét és szándékát, az Ő útját, az elkerülhetetlen áldozatot és szenvedést. Az adópénz kérdése, a feltámadás kapcsán előadott csapdatörténet, a nagy parancsolat kérdése, a Krisztus Dávid fia vagy ura szójáték, majd az írástudók nagyravágását és kapzsiságát leplezi le a Mester. A nagyok kisémmizik a kicsiket... így olvassuk: (Mk 12, 38-40): „*Tanítás közben így szól Jézus: Óvakodjatok az írástudóktól, akik szeretnek hosszú köntösben járni, és szeretik, ha köszöntik őket a tereken, szeretnek a főhelyeken ülni a zsinagógákban és az asztalfőn a lakomákon; felemésztik az özvegyek házáat, és színlelésből hosszan imádkoznak: ezekre súlyosabb ítélet vár.* Ezután áll az özvegyasszony kétfilléreje, mint valami kegyelemdőfés a vallásos látszatviselkedésen. Ami különösen érdekes, hogy ezt a rövid epizódot Márk evangélista (és Lukács) közvetlenül a világtörténelem végéről szóló események elé helyezi. Sokatmondóan. Talán mert Isten maga is tudja, hogy visszajöveteléig ennek az egész világnak a történelmét egyetlen rugó mozgatja majd: a pénz. S ami még fontosabb: a látszat fenntartása. A végső események, az apokalipszis lényege pedig ez: a leleplezés, minden dologról lehull a lepel és nyilvánvaló lesz minden szív szándéka.

1.3. A JELENET

A jeruzsálemi templomnak egyik része az asszonyok udvara volt. Itt zajlik a történet: A templomban 13 tölcserformájú persely állt az ott bemutatandó áldozati állatok és kellékek megvásárlásának fedezésére. Minden esetben ott állt a felügyelő pap, aki ellenőrizte, hogy elegendő-e az felajánlott összeg. Annál kevesebbet nem fogadtak el céladományként. „*Az özvegy fillért hoz, ami a leptosz a legkisebb zsidó pénzérme volt Krisztus korában. Képzeld el, hogy egy munkás napszáma abban az időben egy dénár volt. Ennek a dénárnak 128-ad része volt ez a leptosz, amelyből mindössze kettővel rendelkezett ez az özvegyasszony. Mit lehet kezdeni 2 leptosszal? Hisz úgy tűnik ez még az Isten házában is elégtelennek bizonyul.*” (...) „*Ha az Ószövetség kevésbé kedvelt könyvei listáján fellapozzuk a legelsőt, a Leviticust, Mózes III. könyvét, akkor mindjárt feltűnik az, hogy nem volt kivétel az alól, hogy valaki áldozatot mutasson be Istennek. Üres kézzel ne jelenjen meg senki előttem—mondja Isten. De alkalmazkodott azokhoz, akiknek áldozatot kellett bemutatni. Ha valakinek nem volt módja tulokhoz, vihetett bárányt. Ha ehhez túl szegény volt, vihetett egy pár galambot. De ha még ennnyire sem telt, akkor egy marék lisztet mutathatott be áldozatul (Lev 5:7.11). Isten mindenki számára megteremtette a lehetőségét annak, hogy Istenhez való ragaszkodását kifejezze.*”

1.4. A SZÍV

A történetben nagy a kontraszt aközött, kinek mi van a szívében. Erről pedig a tetteik beszélnek. A hatalmasok elveszik, amit lehet, tetszelegnek, kizsákmányolnak. Nem teljesen biztos, hogy a gazdagok az írástudókat, farizeusokat is jelentik, de a lelkiület egy és ugyanaz. Az özvegy pedig, bár rossz a helyzet rossz, mégis mindent odaad. Az özvegy, akinek

minden oka meglenne megtartani, amilye van, a biztonságot nem ebből meríti. Talán rájön, hogy ez nem ad valódi biztonságot. Mindeközben könnyű elítélni a gazdagokat és idealizálni az özvegyasszonyt: micsoda jótett ez! Ehelyett felismerhetjük a szívünkben azt a hozzáállást, ami a történetben lévő gazdagokban volt és a hívást arra a bizalomra, ami az özvegyasszony szívében kialakult. A történetből megérthetjük, hogy Isten differenciáltan ítél. Azaz nem egy adott szintet kell teljesíteni, hanem a szívét nézi az embernek: lehetőségeihez képest mennyire adta át magát és szolgált azzal, amije van. Az asszony adománya jelzi, mit jelent az Istenbe vetett abszolút bizalom. Így az özvegy Márk olvasói számára a hit követendő példájává válik. Ha követik az asszony nagylelkű és bizakodó hitét, akkor Jézust is követik, aki hasonlóan mindenét (életét!) odaadta az emberekért (14-15. fejezet)! Mégis, a valódi megkülönböztetés titok marad. Csak Isten látja. A cselekedetek árulkodók lehetnek, de teljesen nem fedik fel a szív szándékát. Hogy is lehet megkülönböztetni a látszatót a valóságtól, ki tudja megítélni? Isten látja és olykor, ritka tiszta pillanatainkban, a Lélek világosságában mi is. Ezek a pillanatok azonban nem feltétlenül felszabadítóak. Inkább lehangolók. Mert bár nagyon szeretnénk az özvegyasszonyhoz hasonlítani, aki a történetben mindenét odaadta Isten dicsőségére, sokkal inkább a feleslegükből adókhöz hasonlítunk. Mert nagyon nehéz bízni és tényleg mindent Istennek adni. Lelkünkben is. Irányításban.

2. MIT JELENT MINDENT ODAADNI?

„Hogy lehet ezt komolyan venni?” – fogalmazódhat meg bennünk is. Mindent odaadni? Tényleg? A Mk 10 szerint ez a tanítványi lét sajátja. Így beszél erről Jézus: *„Péter ezt mondta neki: Íme, mi elhagytunk mindent, és követtünk téged. Jézus így szólt: Bizony mondom nektek: mindaz, aki elhagyta házat vagy testvéreit, anyját vagy apját, gyermekeit vagy szántóföldjeit érterem és az evangéliumért, az százannyit kap: most ebben a világban házakat és testvéreket, anyát, gyermeket, és szántóföldeket üldöztetésekkel együtt, a jövőben pedig örök életet. De sok elsőből lesz utolsó, és utolsóból első.”*

Nem szeretném ennek az élet tompítani, hadd maradjon meg ez így, kicsit ebben a feszültségben: erre hív minket a mi Urunk, ami lehetetlen. Néhány konkrétumot hadd nevezek meg, amit fontossá tett számomra Isten ebben a történetben: Mindent odaadni azt jelenti, hogy most, a jelenben odaadjuk Istennek azt, ami a biztonságot adja számunkra. Rá bízunk. A jelenlétébe visszük. Elé tárjuk, hogy az a valami is Tőle függ. Nem ad biztonságot önmagában. Odaadjuk Neki mindazt, amitől a biztonságot várjuk, kimondva azt is, hogy ha ebből bármi el is vész, a mi mennyei Atyánkban bízunk. Vállalva ezzel akár a kiszolgáltatottságot bizonyos értelemben, akár az özvegy, aki teljes bizalommal adta oda mindenét. Mindent odaadni még azt is jelenti, hogy odaadjuk azt a gyermeki vágyat, hogy mindenképpen nagyobbak akarunk lenni, nagyobbak akarunk látszani. Hogy tudjunk kicsik lenni, emberek lenni. Mindent odaadni azt jelenti, hogy vállaljuk a lelepleződést Isten előtt. Az érveinket, magyarázatainkat és mindenféle fügefalevelünket odaadjuk, letesszük, amivel takargatjuk azt, ami a szívünkben van. Hogy mire vágyunk valójában, miben bízunk és miben nem tudunk rá tekinteni, mire nézve vagyunk hitetlenek, kemények és lázadók. Akár kapszik, bizalmatlanok, irigyek... Mindent odaadni azt jelenti, hogy döntést hozunk arról, hogy leállunk a látszat fenntartásával. Oh, ez nagyon kemény. De egy lépést tehetünk ez irányba. Első körben Isten felé. A gyülekezetben. És kifelé is. És odaszánjuk magunkat arra, hogy a közösségeink, a családjaink olyan helyek lehessenek, ahol az embereknek nem kell megfelelni számunkra, nem kell a látszat mögé bújniuk, hogy ez elvárásainknak megfeleljenek... Azért is kemény ez, mert az rettenetes, ha a látszat mögött nincs semmi, csak egy üres keret, mint egy borsóhévely, amiben nincsenek szemek. A legtöbben ezért tartják fenn a látszatót: palástolandó a mérhetetlen ürességet. Mindent odaadni azt jelenti, hogy elfogadjuk: ezen a földön nem tudunk minden ember felé teljesen leplezetlenül őszintén élni... és ezt elsősorban Isten felé kell megélnünk, a szívünk mély, valódi átadásával Neki. S közben reménységünk a mennyei színről-színre látás: az egymástól elválasztó látszatót, szerepek nélküli lét, aminek mégis van kerete...

3. ADAKOZÁS

Befejezésül: mi a helyzet az adakozással? Kapásból a válaszuk, hogy mindent nem adhatunk oda, hiszen akkor nem tudnánk létezni. De vajon mire hív a „feleslegből adni” hozzáállás lelepleződése. A mi kultúránkban, a mi országunkban szinte senkinek nincs feleslege. „Hiszen nincs semmim...” mondják sokan, amikor adakozásról van szó.

„New Yorkban 9 millió olyan ember él, aki nem engedheti meg magának New Yorkot...” – mondta egy new yorki író egy interjúban. Így vagyunk ezzel mi is valahogy...

Istenre arra hív minket, hogy a személyes életünkben, szolgálatunkban térjünk meg a látszatót fenntartásától. A Krisztusban nyert új élet örömeivel éljünk. Így tudunk örömmel, hálával élni.

Hogy tekintünk magunkra? A legfontosabb kimondani: nem vagyunk árvák... elhagyottak... Isten szabad gyermekei lehetünk, ha Krisztust befogadjuk, Őt követjük... gondviselő Atyánk van... Így Ő megadja, hogy legyen miből adnunk. Ebből a szabadságból fakadhat minden más is. Tegyük fel a kérdést: mi tart még vissza a szabadságtól? Mit veszítettél el esetleg, mint a történetbeli özvegy, ami a biztonságot adta?

Hogyan tekintünk a közösségre? Ez is nagyban meghatározhatja az adakozás kérdését. Hadd emeljem ki, hogy az adakozás szükséges. Emberi szinten nem gondoskodik rólunk más! Az anyagi függetlenség fontos is – az államtól távolság egyik fontos összetevője ez.

Hogyan tekintünk Istenünkre? Istent magasztaljuk ezzel is. Isten gyarapít, megáld. A rábízás, az odaadás az utunk. Ő adja meg nekünk az előtte való lelepleződés felszabadító állapotát, a szabadságot a látszatót fenntartásától és az Őrá való hagyatkozás, bizalom végtelen örömét, boldogságát. Ámen!

(Thoma László)